

MATTHÄUS- -PASSION

2024/2025

29/30.03

Filharmonia
Narodowa

Dyrektor Artystyczny
Music and Artistic Director

Krzysztof Urbański

29.03.2025

sobota / 18:00 / Sala Koncertowa
Saturday / 6 p.m. / Concert Hall
abonament / subscription C2, Z2

30.03.2025

niedziela / 18:00 / Sala Koncertowa
Sunday / 6 p.m. / Concert Hall
abonament / subscription C1, Z1

Koncert oratoryjny / Oratorio Music Concert

**DE VRIEND
SZCZEPAŃSKA
DANDY
KILSBY
KOZŁOWSKI
FESTERVOLL MELIEN
JOHANSSON BRISSMAN**

Wykonawcy **Performers**

Orkiestra i Chór Filharmonii Narodowej /
Warsaw Philharmonic Orchestra and Choir
Chór Dziecięcy Artos im. Władysława Skoraczewskiego
przy Teatrze Wielkim – Operze Narodowej /
Władysław Skoraczewski Artos Choir
at the Teatr Wielki – Polish National Opera

Jan Willem de Vriend – dyrygent / conductor

Dorota Szczepańska – sopran / soprano

Jess Dandy – kontralt / contralto

Laurence Kilsby – tenor

Karol Kozłowski – tenor (Ewangelista / Evangelist)

Halvor Festervoll Melien – baryton / baritone

Lars Johansson Brissman – baryton / baritone (Jezus / Jesus)

Bartosz Michałowski – dyrektor Chóru Filharmonii Narodowej /
director of the Warsaw Philharmonic Choir

Danuta Chmurska – dyrektor Chóru Artos /
director of the Artos Choir

oraz / and

solіści / soloists:

Justyna Jedynak-Obłozka – sopran / soprano

(Żona Piłata / Pilate's Wife)

Michalina Kraska – sopran / soprano (Służąca / Maid)

Zuzanna Kozłowska – alt / alto (Służąca / Maid)

Agata Szmuk – alt / alto (Świadek / Witness)

Kacper Szemraj – tenor (Świadek / Witness)

Krzysztof Chalimoniuk – bas / bass (Piłat / Pilate)

Miłosz Kondraciuk – bas / bass (Arcykapłan / Chief Priest)

Maciej Falkiewicz – bas / bass (Judasz / Judas)

Krzysztof Matuszak – bas / bass (Piotr / Peter)

Piotr Stawarski – bas / bass (Arcykapłan / Chief Priest)

Filharmonia Narodowa zastrzega sobie możliwość zmiany programu i wykonawców.

Podczas koncertu obowiązuje zakaz fotografowania, filmowania i nagrywania dźwięku.

Prosimy również o wyłączenie telefonów komórkowych i sygnałów zegarków elektronicznych.

The Warsaw Philharmonic reserves the right to change the programme and performers.

It is prohibited to take photos, make videos and record sound during the concert. The audience

is also kindly requested to switch off their mobile phones and digital watch alarms.

Vincenzo Campi (1536–1591)

Święty Mateusz i Anioł, olej na płótnie / *St Matthew and the Angel*, oil on canvas, 1588

Program

Programme

Johann Sebastian Bach (1685–1750)

Matthäus-Passion

Pasja według świętego Mateusza / St Matthew Passion, BWV 244
na głosy solowe, chór i orkiestrę / *for solo voices, choir and orchestra* [164']
(1727)

Część I / Part I

1. Chóry / *Choirs*: *Kommt, ihr Tochter, helft mir klagen*
2. Recytatyw / *Recitative* (Ewangelista, Jezus / *Evangelist, Jesus*):
Da Jesus diese Rede vollendet hatte
3. Chorał / *Chorale*: *Herzliebster Jesu*
- 4a. Recytatyw / *Recitative* (Ewangelista / *Evangelist*):
Da versammelten sich die Hohenpriester
- 4b. Chóry / *Choirs*: *Ja nicht auf das Fest*
- 4c. Recytatyw / *Recitative* (Ewangelista / *Evangelist*):
Da nun Jesus war zu Bethanien
- 4d. Chór / *Choir*: *Wozu dienet dieser Unrat*
- 4e. Recytatyw / *Recitative* (Ewangelista, Jezus / *Evangelist, Jesus*):
Da das Jesus merketete
5. Recytatyw / *Recitative* (alt / *alto*): *Du lieber Heiland du*
6. Aria (alt / *alto*): *Buß und Reu*
7. Recytatyw / *Recitative* (Ewangelista, Judasz / *Evangelist, Judas*):
Da ging hin der Zwölfen einer
8. Aria (sopran / *soprano*): *Blute nur, du liebes Herz!*
- 9a. Recytatyw / *Recitative* (Ewangelista / *Evangelist*):
Aber am ersten Tage der süßen Brot
- 9b. Chór / *Choir*: *Wo willst du, dass wir dir bereiten*
- 9c. Recytatyw / *Recitative* (Ewangelista, Jezus / *Evangelist, Jesus*):
Er sprach: Gehet hin in die Stadt
- 9d. Recytatyw / *Recitative* (Ewangelista / *Evangelist*):
Und sie wurden sehr betrübt

- 9e. Chór / Choir: *Herr, bin ich's?*
10. Chorał / Chorale: *Ich bin's, ich sollte büßen*
11. Recytatyw / Recitative (Ewangelista, Jezus, Judasz / Evangelist, Jesus, Judas): *Er antwortete und sprach*
12. Recytatyw / Recitative (sopran / soprano):
Wiewohl mein Herz in Tränen schwimmt
13. Aria (sopran / soprano): *Ich will dir mein Herze schenken*
14. Recytatyw / Recitative (Ewangelista, Jezus / Evangelist, Jesus):
Und da sie den Lobgesang gesprochen hatten
15. Chorał / Chorale: *Erkenne mich, mein Hüter*
16. Recytatyw / Recitative (Ewangelista, Piotr, Jezus / Evangelist, Peter, Jesus): *Petrus aber antwortete*
17. Chorał / Chorale: *Ich will hier bei dir stehen*
18. Recytatyw / Recitative (Ewangelista, Jezus / Evangelist, Jesus):
Da kam Jesus mit ihnen zu einem Hofe
19. Recytatyw / Recitative (tenor):
O Schmerz! Hier zittert das gequälte Herz
20. Aria (tenor): *Ich will bei meinem Jesu wachen*
21. Recytatyw / Recitative (Ewangelista, Jezus / Evangelist, Jesus):
Und ging hin ein wenig
22. Recytatyw / Recitative (bas / bass):
Der Heiland fällt vor seinem Vater nieder
23. Aria (bas / bass): *Gerne will ich mich bequemen*
24. Recytatyw / Recitative (Ewangelista, Jezus / Evangelist, Jesus):
Und er kam zu seinen Jüngern
25. Chorał / Chorale: *Was mein Gott will, das g'scheh allzeit*
26. Recytatyw / Recitative (Ewangelista, Jezus, Judasz / Evangelist, Jesus, Judas): *Und er kam und fand sie aber schlafend*
- 27a. Aria (sopran, alt / soprano, alto): *So ist mein Jesus nun gefangen*
- 27b. Chóry / Choirs: *Sind Blitze, sind Donner in Wolken verschwunden?*
28. Recytatyw / Recitative (Ewangelista, Jezus / Evangelist, Jesus):
Und siehe, einer aus denen
29. Chorał / Chorale: *O Mensch, beweine deine Sünde groß*

••• Przerwa (ok. 20 minut) / Intermission (ca 20 min.)

Część II / Part II

30. Aria (alt / alto): *Ach! nun ist mein Jesus hin!*
31. Recytatyw / Recitative (Ewangelista / Evangelist): *Die aber Jesum gegriffen hatten*
32. Chorał / Chorale: *Mir hat die Welt trüglich gericht'*
33. Recytatyw / Recitative (Ewangelista, Świadkowie, Arcykapłan / Evangelist, Witnesses, Chief Priest): *Und wiewohl viel falsche Zeugen herzutraten*
34. Recytatyw / Recitative (tenor): *Mein Jesus schweigt*
35. Aria (tenor): *Geduld! Wenn mich falsche Zungen stechen*
- 36a. Recytatyw / Recitative (Ewangelista, Arcykapłan, Jezus / Evangelist, Chief Priest, Jesus): *Und der Hohepriester antwortete*
- 36b. Chóry / Choirs: *Er ist des Todes schuldig!*
- 36c. Recytatyw / Recitative (Ewangelista / Evangelist):
Da speieten sie aus
- 36d. Chóry / Choirs: *Weissage uns, Christe*
37. Chorał / Chorale: *Wer hat dich so geschlagen*
- 38a. Recytatyw / Recitative (Ewangelista, Służące, Piotr / Evangelist, Maids, Peter): *Petrus aber saß draußen*
- 38b. Chór / Choir: *Wahrlich, du bist auch einer*
- 38c. Recytatyw / Recitative (Ewangelista, Piotr / Evangelist, Peter):
Da hub er an, sich zu verfluchen
39. Aria (alt / alto): *Erbarme dich*
40. Chorał / Chorale: *Bin ich gleich von dir gewichen*
- 41a. Recytatyw / Recitative (Ewangelista, Judasz / Evangelist, Judas):
Des Morgens aber hielten alle Hohepriester
- 41b. Chóry / Choirs: *Was gehet uns das an?*
- 41c. Recytatyw / Recitative (Ewangelista, Arcykapłan / Evangelist, Chief Priest): *Und er warf die Silberlinge in den Tempel*
42. Aria (bas / bass): *Gebt mir meinen Jesus wieder!*
43. Recytatyw / Recitative (Ewangelista, Piłat, Jezus / Evangelist, Pilate, Jesus): *Sie hielten aber einen Rat*
44. Chorał / Chorale: *Befiehl du deine Wege*
- 45a. Recytatyw / Recitative (Ewangelista, Piłat, Żona Piłata / Evangelist, Pilate's Wife, Pilate): *Auf das Fest aber hatte der Landpfleger Gewohnheit*

- 45b. Chóry / Choirs: *Laß ihn kreuzigen!*
46. Chorał / Chorale: *Wie wunderbarlich ist doch diese Strafe!*
47. Recytatyw / Recitative (Ewangelista, Piłat / Evangelist, Pilate):
Der Landpfleger sagte
48. Recytatyw / Recitative (sopran / soprano):
Er hat uns allen wohlgetan
49. Aria (sopran / soprano): *Aus Liebe will mein Heiland sterben*
- 50a. Recytatyw / Recitative (Ewangelista / Evangelist):
Sie schrieen aber noch mehr
- 50b. Chóry / Choirs: *Laß ihn kreuzigen!*
- 50c. Recytatyw / Recitative (Ewangelista, Piłat / Evangelist, Pilate):
Da aber Pilatus sahe
- 50d. Chóry / Choirs: *Sein Blut komme über uns*
- 50e. Recytatyw / Recitative (Ewangelista / Evangelist):
Da gab er ihnen Barrabam los
51. Recytatyw / Recitative (alt / alto): *Erbarm es Gott!*
52. Aria (alt / alto): *Können Tränen meiner Wangen*
- 53a. Recytatyw / Recitative (Ewangelista / Evangelist):
Da nahmen die Kriegsknechte
- 53b. Chóry / Choirs: *Gegrüßet seist du, Jüdenkönig!*
- 53c. Recytatyw / Recitative (Ewangelista / Evangelist):
Und speieten ihn an
54. Chorał / Chorale: *O Haupt voll Blut und Wunden*
55. Recytatyw / Recitative (Ewangelista / Evangelist):
Und da sie ihn verspottet hatten
56. Recytatyw / Recitative (bas / bass): *Ja freilich will in uns*
57. Aria (bas / bass): *Komm, süßes Kreuz*
- 58a. Recytatyw / Recitative (Ewangelista / Evangelist):
Und da sie an die Stätte kamen
- 58b. Chóry / Choirs: *Der du den Tempel Gottes zerbrichst*
- 58c. Recytatyw / Recitative (Ewangelista / Evangelist):
Desgleichen auch die Hohenpriester
- 58d. Chóry / Choirs: *Andern hat er geholfen*
- 58e. Recytatyw / Recitative (Ewangelista / Evangelist):
Desgleichen schmäheten ihn
59. Recytatyw / Recitative (alt / alto): *Ach Golgatha*
60. Aria (alt / alto): *Sehet, Jesus hat die Hand*

- 61a. Recytatyw / *Recitative* (Ewangelista, Jezus / *Evangelist, Jesus*):
Und von der sechsten Stunde an
- 61b. Chór / *Choir*: *Der rufet dem Elias!*
- 61c. Recytatyw / *Recitative* (Ewangelista / *Evangelist*):
Und bald lief einer unter ihnen
- 61d. Chór / *Choir*: *Halt! laß sehen*
- 61e. Recytatyw / *Recitative* (Ewangelista / *Evangelist*):
Aber Jesus schrie abermal laut
62. Chorał / *Chorale*: *Wenn ich einmal soll scheiden*
- 63a. Recytatyw / *Recitative* (Ewangelista, Jezus / *Evangelist, Jesus*):
Und siehe da, der Vorhang im Tempel zerriß
- 63b. Chóry / *Choirs*: *Wahrlich, dieser ist Gottes Sohn gewesen*
- 63c. Recytatyw / *Recitative* (Ewangelista / *Evangelist*):
Und es waren viel Weiber da
64. Recytatyw / *Recitative* (bas / *bass*): *Am Abend, da es kühle war*
65. Aria (bas / *bass*): *Mache dich, mein Herze, rein*
- 66a. Recytatyw / *Recitative* (Ewangelista / *Evangelist*):
Und Joseph nahm den Leib
- 66b. Chóry / *Choirs*: *Herr, wir haben gedacht*
- 66c. Recytatyw / *Recitative* (Ewangelista, Piłat / *Evangelist, Pilate*):
Pilatus sprach zu ihnen
67. Recytatyw / *Recitative* (bas, tenor, alt, sopran /
bass, tenor, alto, soprano): *Nun ist der Herr zur Ruh gebracht*
68. Chóry / *Choirs*: *Wir setzen uns mit Tränen nieder*

**ostatnie wykonanie Orkiestry i Chóru Filharmonii Narodowej /
previously performed by the Warsaw Philharmonic Orchestra and Choir**

Kazimierz Kord – dyrygent / *conductor*, Cathryn Pope – sopran / *soprano*,
Bernadette Greevy – alt / *alto*, Nigel Robson, Michael Goldthorpe – tenor,
Andrzej Hiolski – baryton / *baritone*, Robert Dean – bas / *bass* • **09.1984**

Omówienie programu

Szymon Paczkowski

Zgodnie z aktualną wiedzą, po raz pierwszy *Pasję według św. Mateusza* Johann Sebastian Bach zaprezentował w Wielki Piątek 11 kwietnia 1727 roku w lipskim kościele św. Tomasza w ramach popołudniowych nieszporów. Dwie części utworu, który stanowił dominantę całego nabożeństwa, rozdzielało godzinne kazanie. Kompozytor powtórzył wykonanie swojego dzieła jeszcze trzykrotnie, w latach 1729, 1736 i 1742, za każdym razem w mniej lub bardziej zmienionym kształcie. W roku 1736 przygotował też starannie wykaligrafowany rękopis, który miał być z założenia zapisem ostatecznej wersji utworu, a manuskrypt ten szczęśliwie przetrwał dziejowe burze niemal bez uszczerbku. Bach użył w nim dwóch kolorów atramentu: czerwonym zapisał partię Ewangelisty, słowa Jezusa oraz melodię i tekst chorału w chórze początkowym, a ciemnobrązowym – resztę. Na karcie tytułowej partytury wskazał też autora libretta współpracującego z nim poetę i kaznodzieję – Christiana Friedricha Henriciego (1700–1764), znanego powszechnie jako Picander. Rękopis ten stanowi dziś jeden z największych skarbów berlińskiej Biblioteki Państwowej i przechowywany jest tam pod sygnaturą Mus.ms. Bach P 25.

Na warstwę słowną dzieła składają się przytoczone w całości rozdziały 26 i 27 Ewangelii Mateuszowej w niemieckim tłumaczeniu Marcina Lutra, zawierające relację o Męce Pańskiej, dalej teksty poetyckie Picandra oraz dostosowane do okazji fragmenty chorałów protestanckich. Te ostatnie dobierał zapewne sam Bach, o czym świadczy m.in. fakt, iż w roku 1736 wprowadził na zakończenie części I kunsztowne opracowanie pieśni Sebalda Heydena z roku 1524 „O Mensch, bewein’ dein Sünde groß” („Człowieku, grzech swój oplakuj wielce”) – to samo, które jedenaście lat wcześniej umieścił na początku drugiej wersji swojej *Pasji Janowej* BWV 245. Kształt *Pasji Mateuszowej* z roku 1727 znany jest dzisiaj tylko z kopii spisanej ręką zięcia Bacha – Johanna Christoph’a Altnickola. Wtedy to część I utworu kończyła się szóstą zwrotką hymnu Christiana Keymanna z roku 1658 „Meinem Jesu laß ich nicht” („Jezusa mego nie opuszczę”). W sumie Bach wykorzystał w *Pasji Mateuszowej* fragmenty tekstów piętnastu chorałów pochodzących z różnych źródeł, z czego

najsłynniejszym, emblematycznym dla BWV 244 pozostaje siedemnastowieczna pieśń „O Haupt voll Blut und Wunden, voll Schmerz und voller Hohn!” („O głowo, coś zraniona, zhańbiona, zлана krwią”) do słów Paula Gerhardtta (1607–1676).

Pasja Mateuszowa skomponowana została na dwa zespoły orkiestrowe i chóralne, w stylu weneckiej polichóralności. Ta nietypowa dla Bacha koncepcja nie tylko pozostawała w zgodzie z teologicznym przesłaniem tekstu, ale była wręcz jego konsekwencją. Na takie spektakularne rozwiązanie pozwalała też ówczesna architektura kościoła św. Tomasza, gdyż umożliwiała ona przestrzenne rozmieszczenie wykonawców na przeciwległych emporach świątyni oraz na balkonie znajdującym się bezpośrednio nad prezbiterium. Dwuchórowy układ dzieła wynikał głównie z tych fragmentów poetyckiego libretta Picandra, w których do głosu dochodzi postać starotestamentowej Córy Syjonu dialogującej ze współczesnym zgromadzeniem wiernych. Taki właśnie dialog następuje już w chórze początkowym: „Kommt, ihr Töchter, helft mir klagen” („Przybywajcie córy, wesprzyjcie mnie w żalu”). Ustęp ten stanowi ekspozycję najważniejszych myśli całego tekstu *Pasji*, przemowę wstępną, zaproszenie do wspólnego rozważania Męki Pańskiej. Nawiązując do *Pieśni nad Pieśniami*, poeta posłużył się tu teologicznym porównaniem więzi Boga z narodem wybranym jako relacji między Oblubieńcem i oblubienicą. Tytuł oblubienicy odnosił się do Jerozolimy utożsamianej z Syjonem, gdyż miasto to postrzegano jako znak obecności Boga wśród swojego ludu. Chór początkowy w *Pasji Mateuszowej* to lament Córy Syjonu reprezentującej wspólnotę wszystkich wierzących, którzy mistycznie towarzyszyć mają Jezusowi w drodze na Golgotę. Poezję Picandra kontrapunktuje w chórze wstępnym i jednocześnie ją komentuje reformacyjny chorał „O Lamm Gottes, unschuldig am Stamm des Kreuzes geschlachtet” („O niewinny Baranku Boży, na drzewie krzyża życia pozbawiony”). Wyraźne jest w nim odwołanie do słów z *Księgi Izajasza*: „Znęcano się nad nim, lecz on znosił to w pokorze i nie otworzył ust swoich, jak jagnię na rzeź prowadzone” (Iz. 53,7).

Pracując nad librettem Bachowskiej *Pasji Mateuszowej*, Picander czerpał pomysły ze współczesnej mu, barokowej myśli teologicznej. Nawiązał przede wszystkim do kazań pasyjnych protestanckiego kaznodziei z Rostocku, poety i autora licznych tekstów o charakterze dewocyjnym – Heinricha Müllera (1631–1675), także do myśli innych teologów: pochodzącego ze Wschowy Valeriusa Herbergera (1562–1627) i Johanna Arndta (1555–1621). Ponieważ ich dzieła Bach posiadał w swojej prywatnej bibliotece, niewykluczone, że to on wskazał libreciście owe źródła inspiracji. Liryczne teksty poetyckie służą w *Pasji Mateuszowej* przede wszystkim pogłębiionemu

zrozumieniu słów Pisma Świętego, są objaśnieniem i refleksją nad nim. Podobnie komentując rolę pełnią chorały. Jeśli jednak wiersze Picandra, niczym upoetyzowane kazanie, stanowią osobistą, indywidualną wykładnię Ewangelii, to w wersetach chorałowych rozbrzmiewa głos całego Kościoła luterńskiego, wspólnoty wiernych zebranej na nabożeństwie. Konsekwentnie też, z wyjątkiem części skrajnych, teksty poetyckie przypisane są solistom, teksty chorałowe – chórom. Rolą Bacha było natomiast pogłębienie wykładni katechezy zawartej w warstwie słownej poprzez muzykę, a swoje zadanie wykonał perfekcyjnie.

Celem *Pasji* nie jest opowieść ani udratyzowane przedstawienie wydarzeń relacjonowanych w Piśmie Świętym, ale ich objaśnienie czynione z perspektywy współczesnego chrześcijanina. W takim właśnie kontekście odczytywać należy każdą treść dodaną do cytowanych w dziele fragmentów Ewangelii. Doskonale to ilustruje już scena z Ostatniej Wieczerzy, gdy Jezus zapowiada zdradę jednego spośród dwunastu uczniów. Ci z przerażeniem pytają swojego Mistrza: „Herr, bin ich's?” („Chyba nie ja, Panie?”). Kwestię tę Bach w swoim muzycznym opracowaniu powtórzył jedenaście razy, zgodnie z liczbą lojalnych apostołów, dwunasty zaś milczał. Kompozytor i librecista oczekiwali jednak, by na to samo pytanie własnej odpowiedzi udzieliło też całe zgromadzenie wiernych. W ich imieniu, zaraz po owej scenie wyśpiewana zostaje piąta zwrotka chorału Paula Gerhardta „O Welt, sieh hier dein Leben am Stamm des Kreuzens schweben” („O świecie, spójrz, oto Twoje życie wisi na drzewie krzyża”), ze słowami „Ich bin's, ich sollte büßen, an Händen und an Füßen gebunden in der Höll!” („To ja, jam pokutę czynić winien, gdyż ręce me i stopy w piekle unurzałem!”). To wyznanie każdego chrześcijanina o jego indywidualnej winie i zdradzie wobec Chrystusa powraca potem w dziele na różne sposoby.

Szczególnie istotnym elementem koncepcji muzyczno-teologicznej *Pasji* wydają się te jej poetyckie fragmenty, które przez swój refleksyjny charakter zatrzymują tok akcji dramatycznej, a które Bach opracował jako arie. W nich zawarta jest właściwa egzegeza poszczególnych wątków z historii Męki Pańskiej, z nich też płynie nauka kierowana bezpośrednio do słuchacza. Spektakularnego przykładu tego, jak żarliwie Bach traktował swoją rolę w oddziaływaniu na uczucia odbiorcy dostarcza bodaj najśłynniejsza aria w dziele „Erbarne dich, Mein Gott, um meiner Zähren willen” („Miej nade mną zmiłowanie Boże mój, za łzy moje, za me łkanie”) z II części utworu. To kontynuacja sceny, w której św. Piotr wobec natarczywych pytań o kontakty z Jezusem, wedle słów z Ewangelii: „Wtedy począł się zaklinać i przysięgać: Nie znam tego człowieka. I zaraz kur zapiał. I wspomniął Piotr na

słowa Jezusa, który powiedział: Zanim kur zapieje, trzykroć się mnie zaprzesz. I wyszedłszy, gorzko zapłakał". Tekst arii pozostaje emocjonalnie całkowicie związany z sytuacją, ale pozbawiony jest jakiegokolwiek dydaktyki. To po prostu szczere do bólu wyznanie winy w imieniu każdego grzesznika, który niczym Piotr uświadamia sobie własną zdradę. Jednocześnie jest to pełne wiary błaganie Boga o wybaczenie i miłosierdzie. Alt w dziełach religijnych Bacha utożsamiany był z głosem grzesznika świadomego swej słabości. Jedynie poprzez wiarę, wołając: „Zmiłuj się”, może oczekiwać on usprawiedliwienia swoich win. To chyba najbardziej przekonująca w muzyce Bacha wykładnia zasady luteranizmu *sola fide* – tylko bowiem wiara daje podstawę do usprawiedliwienia człowieka przed Bogiem i *sola gratia* – tylko z łaski Boga człowiek może dostąpić zbawienia. Szósta zwrotka chorału „Werde munter, mein Gemüte” („Bądź radosne, moje serce”) Johanna Rista z roku 1642 ze słowami „Bin ich gleich von dir gewichen, stell' ich mich doch wieder ein...” („Chociaż Ciebie opuściłem, teraz z Tobą jestem znów...”), śpiewana przez chór bezpośrednio po zakończeniu arii uzupełnia jej wymowę ogólnym pouczeniem: oto tylko łaska Boga i śmierć Jezusa sprawia, że grzesznikowi, który nie zaprzecza swojej winie może zostać udzielone przebaczenie.

W tradycji rodzinnej Bacha *Pasję według św. Mateusza* zwykło się określać mianem „Wielkiej”. Nie było w tym najmniejszej przesady. Dzieło stanowiło bowiem szczytowe osiągnięcie w dziedzinie muzyki wokalne skomponowanej przez Bacha dla lipskich kościołów. Ma rację niemiecki uczony Christoph Wolff, który pisze w swojej znakomitej monografii kompozytora: „Wielka Pasja nie tylko przyćmiewa wszystkie inne dokonane przez Bacha opracowania biblijnej historii pasyjnej, ale jej ogromne rozmiary i wymagania wykonawcze, wyrafinowanie kompozytorskie i mistrzostwo techniczne, a także jej potężny i przejmujący ładunek wyrazowy pozostawiają w tyle wszystko, co było przyjęte, czy nawet wyobrażalne w muzyce religijnej tamtych czasów”.

Peter Paul Rubens (1577–1640)

Zdjęcie z krzyża, środkowa część tryptyku, olej na panelu, Katedra Najświętszej Marii Panny w Antwerpii / *The Descent from the Cross*, central panel of a triptych, oil on panel, Cathedral of Our Lady in Antwerp, 1612–1614

Short programme note

Szymon Paczkowski

Bach presented his *St Matthew Passion* for the first time on Good Friday, 11 April 1727, at St Thomas's Church in Leipzig during Vespers. The two parts of the work were divided by a sermon. The composer repeated performances of the work in 1729, 1736 and 1742, always in an altered form. The verbal layer of the *Passion* consists of chapters 26 and 27 of the Gospel of St Matthew (the account of the Passion), poetic texts by Christian Friedrich Henrici, known as Picander, and excerpts from 15 Protestant chorales, the most famous of which is 'O Haupt voll Blut und Wunden', to words by Paul Gerhardt. The *St Matthew Passion* was composed for two orchestral and choral ensembles. Those forces resulted from the parts of Picander's libretto in which the symbolic figure of the Old Testament Daughter of Zion dialoguing with the contemporary congregation of the faithful comes to the fore. This dialogue occurs already in the opening chorus, 'Kommt, ihr Töchter, helft mir klagen', which is both an invitation to meditate on the Passion and an exposition of the most important ideas in the work's entire text.

When working on the libretto of the *St Matthew Passion*, Picander drew inspiration from the theological thought of his contemporaries. His poems served primarily to explain the words of the Scripture and constituted his individual exegesis of the Gospel. The chorales also served as a commentary, but they represented the voice of the Lutheran Church as a whole. With the exception of the outer movements, the poetic texts were assigned to the soloists, the choral texts to the choirs. Bach's role, meanwhile, was to enhance the catechesis contained in the verbal layer with his music, and he performed his task to perfection.

St Matthew Passion represents the pinnacle of vocal music composed by Bach for the churches of Leipzig. Its huge size, performance demands, compositional sophistication, technical mastery and poignant expressive charge outstrip everything imaginable in religious music of the time.

Jan Willem de Vriend

dyrygent / conductor

Główny dyrygent Wiener KammerOrchester, główny dyrygent gościnny Stuttgarter Philharmoniker i City of Kyoto Symphony Orchestra oraz artystyczny partner Bergen Philharmonic Orchestra. Regularnie występuje z takimi zespołami, jak Belgian National Orchestra, Hong Kong Philharmonic Orchestra, hr-Sinfonieorchester Frankfurt, Melbourne Symphony Orchestra, Radio Filharmonisch Orkest, Orchestre national de Lyon, Rotterdams Philharmonisch Orkest, Koninklijk Concertgebouw-orkest i Yomiuri Nippon Symphony Orchestra.

Artysta zyskał międzynarodowe uznanie jako dyrektor artystyczny zespołu Combattimento Consort Amsterdam, który założył w 1982 roku i prowadził od pulpitu koncertmistrza do 2015 roku. Zespół specjalizujący się w wykonawstwie muzyki XVII i XVIII wieku na współczesnych instrumentach, przywrócił do życia koncertowego wiele rzadko prezentowanych utworów. W jego repertuarze znalazły się opery i dzieła wokalnie-instrumentalne Claudia Monteverdiego, Josepha Haydna, Georga Friedricha Händla, Georga Philippa Telemanna i Johanna Sebastiana Bacha (Kantaty *Myśliwska* i *O kawie* podczas Bachfest Leipzig), wykonywane zarówno w Europie, jak

i Stanach Zjednoczonych. Opery Wolfganga Amadeusa Mozarta (m.in. *Don Giovanni*), Giuseppe Verdiego i Luigiego Cherubiniego czy *La gazzetta* Gioachina Rossiniego dyrygent prezentował z Netherlands Symphony Orchestra w Szwajcarii – wszystkie w reżyserii Evy Buchmann. Jan Willem de Vriend prowadził również przedstawienia operowe w Amsterdamie (Nederlandse Reisopera), Barcelonie, Strasburgu, Lucernie, Schwetzingen i Bergen.

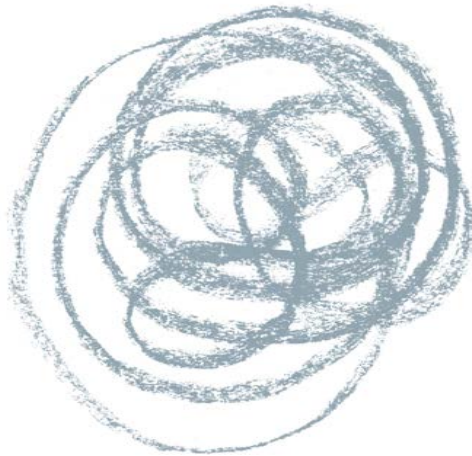
W sezonie 2024/2025 bogata dyskografia artysty zostanie poszerzona o płyty z koncertami fortepianowymi Mozarta (Dejan Lazić, Bergen Philharmonic Orchestra), z *III i IV Symfonią* Roberta Schumanna (Stavanger Symphony Orchestra) zarejestrowane dla wytwórni Challenge Records, a także o nagranie *IV i VI Symfonii* Emilie Mayer (NDR Radiophilharmonie) dla wytwórni cpo.

Jan Willem de Vriend is Principal Conductor of the Wiener KammerOrchester, Principal Guest Conductor of the Stuttgarter Philharmoniker and of the City of Kyoto Symphony Orchestra, and artistic partner of the Bergen Philharmonic Orchestra. He makes regular guest appearances with such ensembles as the Belgian National Orchestra, Hong Kong Philharmonic Orchestra, hr-Sinfonieorchester Frankfurt, Melbourne Symphony Orchestra, Radio Filharmonisch Orkest, Orchestre national de Lyon, Rotterdams Philharmonisch Orkest, Koninklijk Concertgebouworkest and Yomiuri Nippon Symphony Orchestra.

The artist first established an international reputation as Artistic Director of the Combattimento Consort Amsterdam, which he established in 1982 and led from the violin until 2015. Specialising in music of the 17th and 18th century, and applying historically informed practice on modern instruments, the consort gave new life to many rarely heard works. In the field of opera and vocal-instrumental music, in both Europe and the USA, Jan Willem de Vriend and Combattimento Consort Amsterdam gave performances of works by Claudio Monteverdi, Joseph Haydn, George Frideric Handel, Georg Philipp Telemann and Johann Sebastian Bach (the 'Hunting' and 'Coffee' Cantatas at the Bachfest Leipzig). Operas by such composers as Wolfgang Amadeus Mozart (*Don Giovanni*, a.o.), Gioachino Rossini (*La gazzetta*), Giuseppe Verdi and Luigi Cherubini featured in his seasons with the Netherlands Symphony Orchestra in Switzerland, all in staging by Eva Buchmann. Jan Willem de Vriend has also conducted operas in Amsterdam (Nederlandse Reisopera), Barcelona, Strasbourg, Luzern, Schwetzingen and Bergen.

BACH

In the 2024/2025 season, he adds three new recordings to his substantial discography: Mozart's Piano Concertos (Dejan Lazić, Bergen Philharmonic Orchestra), Robert Schumann's Symphonies Nos. 3 & 4 (Stavanger Symphony Orchestra), both for Challenge Records, and Emilie Mayer's Symphonies Nos. 4 & 6 (NDR Radiophilharmonie) for cpo.

Dorota Szczepańska

sopran / soprano

Ukończyła studia wokalne na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie i w Hochschule für Musik, Theater und Medien Hannover w klasie Marka Rzepki.

Artystka specjalizuje się w muzyce baroku i klasycyzmu. Chętnie wykonuje również repertuar jazzowy. Z Alonem Sarielem i Peterem Schwebsem współtworzy zespół Lamento Project łączący muzykę barokową i popularną.

Dorota Szczepańska śpiewała m.in. partie: tytułową w *Semele* Georga Friedricha Händla pod batutą Howarda Armana, Marii w *Lazarzu* Franza Schuberta pod batutą Trevora Pinnocka podczas Potsdamer Winteroper, Erodiade la madre w oratorium *San Giovanni Battista* Alessandra Stradelli z Ensemble Mare Nostrum pod dyrekcją Andrei de Carla w Teatro Carlo Felice w Genewie, tytułową w operze *Orfeusz i Eurydyka* Christopha Willibalda Glucka pod dyrekcją Paula Esswooda, Galatei w *Acis i Galatea* Händla pod dyrekcją Krzysztofa Garstki w Polskiej Operze Królewskiej, Orlanda w wersji koncertowej opery *Argenore* Wilhelminy von Bayreuth pod batutą

Antoniusa Adamske oraz partię sopranową w *Requiem* Wolfganga Amadeusa Mozarta z {oh!} Orkiestrą Historyczną i Marian Consort pod dyрекcją Martyny Pastuszki.

Wystąpiła z zespołem Christiny Pluhar L'Arpeggiata (Céline Sheen, Luciana Mancini, Vincenzo Capezzuto, Alessandro Giangrande i João Fernandes) podczas Baltic Sea Festival w Sztokholmie, a także w Herrenhausen w Hannoverze u boku Rolanda Villazóna (tenor). W 2024 roku odniosła sukces jako Kleopatra w *Juliuszu Cezarze* Händla pod batutą Adama Banaszaka w Warszawskiej Operze Kameralnej. W tym samym roku zadebiutowała również w roli Dydony w *Dydonie* i *Eneaszu* Henry'ego Purcella pod batutą Dirka Vermeulena.

Artystka brała udział w nagraniach płyt *Ave Maria* Krzysztofa A. Janczaka (London Symphony Orchestra), *Stín* Bohuslava Martinů (Sinfonia Varsovia), a także uczestniczyła w rejestracji muzyki filmowej Michała Lorenca (*Zasada przyjemności*) i Janczaka (*Even Mice belong in Heaven* i *Czarna owca*).

Dorota Szczepańska completed her vocal studies at the Fryderyk Chopin University of Music in Warsaw and at the Hochschule für Musik, Theater und Medien Hannover in the class of Marek Rzepka.

The artist specialises in music of the Baroque and Classical eras. She also enjoys performing jazz repertoire. With Alon Sariel and Peter Schwebs, she co-founded the Lamento Project, which combines Baroque and popular music.

Dorota Szczepańska sang, among others, the title role in in George Frideric Handel's *Semele* under the baton of Howard Arman, Maria in Franz Schubert's *Lazarus* under the baton of Trevor Pinnock at the Potsdamer Winteroper, *Erodiade la madre* in Alessandro Stradella's oratorio *San Giovanni Battista* with Ensemble Mare Nostrum under the baton of Andrea De Carlo at the Teatro Carlo Felice in Geneva, the title role in Christoph Willibald Gluck's opera *Orphée et Eurydice* conducted by Paul Esswood, the Galatea in Handel's *Acis and Galatea* conducted by Krzysztof Garstka at the Polish Royal Opera, Orlando in the concert version of the opera *Argenore* by Wilhelmine von Bayreuth, conducted by Antonius Adamske, and the soprano part in Wolfgang Amadeus Mozart's *Requiem* with the {oh!} Historical Orchestra and The Marian Consort under the baton of Martyna Pastuszka.

She performed with Christina Pluhar's ensemble L'Arpeggiata (Céline Sheen, Luciana Mancini, Vincenzo Capezzuto, Alessandro Giangrande and Joao Fernandes) at the Baltic Sea Festival in Stockholm, as well as at Herrenhausen in Hannover alongside tenor Rolando Villazón. In 2024, she was successful as Cleopatra in Handel's *Giulio Cesare* under the baton of Adam Banaszak at the Warsaw Chamber Opera. In the same year, she also made her debut in the role of Dido in Henry Purcell's *Dido and Aeneas* under the baton of Dirk Vermeulen.

The artist took part in recordings of Krzysztof A. Janczak's *Ave Maria* (London Symphony Orchestra), Bohuslav Martinů's *Stín* (Sinfonia Varsovia), and also participated in the recording of film soundtracks: *The Pleasure Principle* by Michał Lorenc, and Janczak's *Even Mice Belong in Heaven* and *Black Sheep*.

Jess Dandy

kontralt / **contralto**

Artystka urodzona w Kumbrii należy do grona najwybitniejszych brytyjskich kontraltów swojej generacji. Ceniona jest za aksamitne, nasycone brzmienie głosu oraz niezwykłą siłę wyrazu. Studiowała współczesne i średniowieczne języki w Trinity College w Cambridge i École normale supérieure de Lyon, jest również absolwentką i członkinią Guildhall School of Music and Drama.

W sezonie 2024/2025 śpiewa partie solowe w *Cloud Messenger* Gustava Holsta z BBC Symphony Orchestra pod batutą Sakariego Orama (ponownie podczas BBC Proms), *IX Symfonii* Ludwiga van Beethovena z Boston Symphony Orchestra pod dyрекcją Ludovica Morlota (festiwal w Tanglewood), *Totentanz* Thomasa Adèsa z lipską Gewandhausorchester pod dyрекcją kompozytora, *Requiem* Wolfganga Amadeusa Mozarta z Aalborg Symfoniorkester pod dyрекcją Sofi Jeannin, *Mesjaszu* Georga Friedricha Händla z Tampere Filharmonia pod dyрекcją Matthew Hallsa, *Pasji według św. Mateusza* Johanna Sebastiana Bacha z Koninklijk Concertgebouworkest pod dyрекcją Riccarda Minasiego oraz w *Symfonii dramatycznej „Romeo i Julia”* Hectora Berlioz z Bergen Philharmonic Orchestra pod dyрекcją sir Marka Eldera.

Jess Dandy w obecnym sezonie występuje m.in. z pianistami: Kevelem Shahem podczas Oxford International Song Festival z programem zatytułowanym *Eternity in an Hour* i Dylanem Perezem w Wigmore Hall w Londynie oraz na University of York z Benem Goldscheiderem (waltornia), Fenellą Humphreys (skrzypce) i Martinem Roscoe (fortepian).

Ostatnio brała udział w wykonaniach takich dzieł, jak *VIII Symfonia* Gustava Mahlera z Bergen Philharmonic Orchestra pod dyрекcją Edwarda Gardnera, *Pięć pieśni do tekstów Friedricha Rückerta* Mahlera z BBC Symphony Orchestra i Kristianem Sallinenem, *Sea Pictures* Edwarda Elgara z Tokyo Symphony oraz *Pasja według św. Jana* Johanna Sebastiana Bacha z BBC Philharmonic Orchestra.

W 2021 roku Jess Dandy została laureatką Royal Philharmonic Society Award w kategorii Young Artist. Jest wszechstronną artystką, żywo zainteresowaną ekologią, psychologią ciała i duchowością. Współtworzy SongPath – inicjatywę na rzecz zdrowia psychicznego, która organizuje muzyczne spacerunki w otoczeniu natury, wspierające dobrostan psychiczny. Wraz z kompozytorem Alekssem Millsem założyła Music & Being Collective – otwartą przestrzeń badawczą, w której muzyka i poczucie tożsamości łączą się w interdyscyplinarnym dialogu.

Cumbrian-born Jess Dandy is the foremost British contralto of her generation and has been praised for her instrument of velvety, plangent timbre, and her remarkable artistic immediacy. She studied Modern and Medieval Languages at Trinity College Cambridge and the École normale supérieure de Lyon, and is an alumna and Fellow of the Guildhall School of Music and Drama.

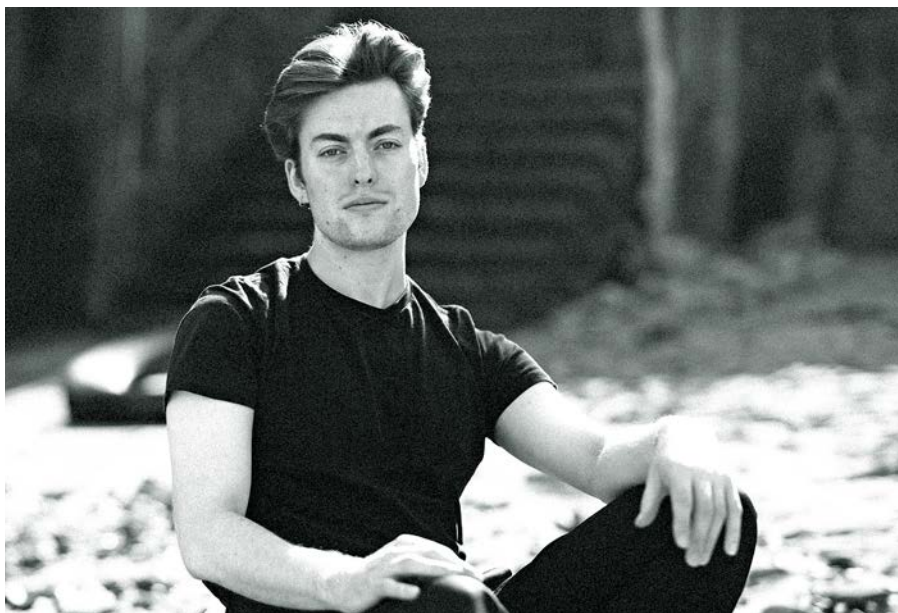
Highlights of the 2024/2025 season include her return to the BBC Proms for Gustav Holst's *The Cloud Messenger* with the BBC Symphony Orchestra conducted by Sakari Oramo, performances in Ludwig van Beethoven's Symphony No. 9 with Boston Symphony Orchestra conducted by Ludovic Morlot at Tanglewood Music Festival, Thomas Adès' *Totentanz* with Leipzig Gewandhausorchester under the conductor's baton, Wolfgang Amadeus Mozart's *Requiem* with Aalborg Symfoniorkester conducted by Sofi Jeannin, George Frideric Handel's *Messiah* with Tampere Filharmonia conducted by Matthew Halls, Johann Sebastian Bach's *St Matthew Passion* with Concertgebouworkest conducted by Riccardo Minasi and Hector Berlioz's *Roméo et Juliette* with Bergen Philharmonic Orchestra, conducted by Sir Mark Elder.

BACH

On the recital stage, Jess Dandy returns to the Oxford International Song Festival for a programme entitled *Eternity in an Hour* with pianist Keval Shah, to the Wigmore Hall for a recital with pianist Dylan Perez and to the University of York for a recital with horn player Ben Goldscheider, violinist Fenella Humphreys and pianist Martin Roscoe, amongst others.

Recent engagements include Gustav Mahler's Symphony No. 8 with Bergen Philharmonic Orchestra, conducted by Edward Gardner, a studio performance of Mahler's *Rückert-Lieder* with BBC Symphony Orchestra and Kristian Sallinen, Edward Elgar's *Sea Pictures* with Tokyo Symphony, and Bach's *St John Passion* with the BBC Philharmonic Orchestra.

In 2021, Jess Dandy was shortlisted for a Royal Philharmonic Society Award in the category of 'Young Artist'. She is a multi-faceted artist with a keen interest in ecology, body psychology and spirituality. She is the co-founder of SongPath, a mental health initiative creating musical walking trails in nature for better mental health. With composer Alex Mills, she developed the Music & Being Collective, an open laboratory space exploring music and our sense of self through interdisciplinary dialogue.

Laurence Kilsby

tenor

Absolwent Royal College of Music w Londynie (stypendysta Associated Board of the Royal Schools of Music) i Curtis Institute of Music w Filadelfii, członek Académie de l'Opéra national de Paris w sezonie 2022/2023, pierwszy stypendysta Lies Askonas, a także zwycięzca stypendium Kathleen Ferrier Society dla młodych śpiewaków (2018), zwycięzca Wigmore Hall/Bollinger International Song Competition (2022) i Internationaler Gesangswettbewerb für Barockoper Pietro Antonio Cesti (Festwochen der Alten Musik, 2022).

Śpiewał podczas Festival d'Aix-en-Provence, w Opéra de Dijon i Oper Köln, a w przyszłych sezonach zadebiutuje na Innsbrucker Festwochen der Alten Musik i Glyndebourne Festival.

Najważniejszymi wydarzeniami artysty w sezonie 2024/2025 jest udział w przedstawieniach w Opéra national de Paris, Opéra national du Rhin i Opéra Comique w Paryżu oraz koncertach z Rotterdam Philharmonic Orchestra (dyr. Reinhard Goebel), BBC Symphony Orchestra (dyr. Hannu Lintu), Orchestre Philharmonique

de Radio France (dyr. Leonardo García Alarcón), RTÉ National Symphony Orchestra (dyr. Peter Whelan) i zespołem Raphaëla Pichona – Pygmalion.

Laurence Kilsby rozpoczął swoją edukację muzyczną w dziecięcym chórze Tewkesbury Abbey Schola Cantorum. W 2009 roku zdobył tytuł „Young Chorister of the Year” (2009) przyznawany przez BBC Radio 2, a następnie zadebiutował jako solista w Royal Albert Hall w Londynie.

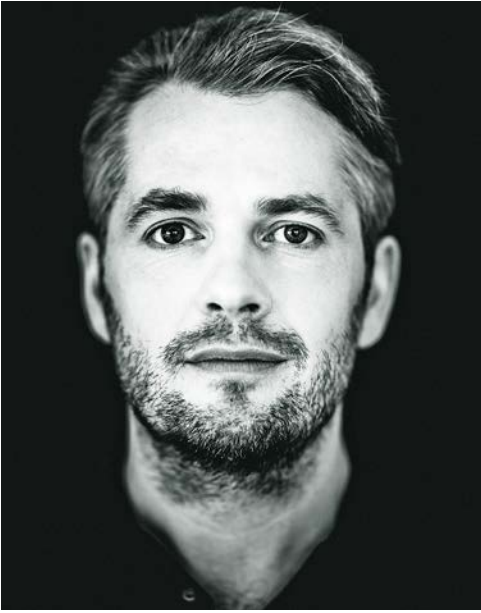
Graduated from the Royal College of Music in London (as a scholarship-holder of the Associated Board of the Royal Schools of Music) and from the Curtis Institute of Music in Philadelphia. In the 2022/2023 season, Laurence Kilsby was a member of the Académie de l'Opéra national de Paris. An inaugural Lies Askonas Fellow, he was the winner of the Kathleen Ferrier Society Bursary for Young Singers (2018), the winner of the Wigmore Hall/Bollinger International Song Competition (2022) and of the Internationaler Gesangswettbewerb für Barockoper Pietro Antonio Cesti (Festwochen der Alten Musik, 2022).

His opera engagements have also included the Festival d'Aix-en-Provence, the Opéra de Dijon and Oper Köln and, in future seasons, he will make debuts at the Innsbrucker Festwochen der Alten Musik and the Glyndebourne Festival.

Highlights in his 2024/2025 season include roles at the Opéra national de Paris, Opéra national du Rhin and Opéra Comique in Paris and concert appearances with Rotterdam Philharmonic Orchestra (cond. Reinhard Goebel), BBC Symphony Orchestra (cond. Hannu Lintu), Orchestre Philharmonique de Radio France (cond. Leonardo García Alarcón), RTÉ National Symphony Orchestra of Ireland (cond. Peter Whelan) and Pygmalion Ensemble with Raphaël Pichon.

Laurence Kilsby began his formal training as a chorister with the Tewkesbury Abbey Schola Cantorum. In 2009, he won the title of BBC Radio 2 Young Chorister of the Year, subsequently making his solo debut at the Royal Albert Hall in London.

fot. / photo: Jacek Poremba

Karol Kozłowski

tenor

Absolwent Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku oraz warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. Laureat II nagrody Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Hariclei Darclée (Rumunia, 2005). W 2013 roku otrzymał nominację do Paszportu Polityki w kategorii „Muzyka poważna”.

W latach 2007–2009 był solistą Opery Wrocławskiej, w której zadebiutował jako Alfred w *Zemście nietoperza* Johanna Straussa (syna) i śpiewał również w *Czarodziejskim flecie* Wolfganga Amadeusa Mozarta, *Cyruliku sewilskim* Gioachina Rossiniego, *Otellu* Giuseppe Verdiego, *Raju utraconym* Krzysztofa Pendereckiego i *Królu Rogerze* Karola Szymanowskiego. Występował na scenach m.in. Łotewskiej Opery Narodowej w Rydze (*Cyrulik sewilski*), Staatstheater am Gärtnerplatz w Monachium (*Włoszka w Algierze* Rossiniego), Opery Narodowej w Kijowie (*Król Roger*), Teatru Narodowego w Brnie (*Ferrando* w *Cosi fan tutte* Mozarta) oraz Teatru Wielkiego – Opery Narodowej w Warszawie, gdzie występował m.in. w *Lukrecji Borgii* Gaetana Donizettiego, *Borysie Godunowie* Modesta Musorgskiego, *Elektrze* Richarda Straussa, *Katii Kabanowej*

Leoša Janáčka, *Strasznym dworze* Stanisława Moniuszki, *Madame Butterfly* i *Manon Lescaut* Giacoma Pucciniego, *Diablach z Loudun* Pendereckiego oraz w *Królu Rogerze*.

Śpiewał pod batutą takich dyrygentów, jak Fabio Biondi, Andreas Spering, Andrew Parrott, Konrad Junghänel, Christophe Rousset, Helmuth Rilling, Benjamin Bayl, Jordi Savall i Jan Tomasz Adamus. Występował w operach Jeana-Philippe'a Rameau (*Pigmalion* i *Les Indes galantes*) oraz Georga Friedricha Händla (*Alcina*, *Tamerlano* i *Ariodante*), a w Polskiej Operze Królewskiej wcielił się w tytułowego Orfeusza w dziele Claudia Monteverdiego. Był Settembrinim w *Czarodziejskiej górze* Pawła Mykietyna, brał także udział w polskich prapremierach *Wyprawy pana Broučka* Leoša Janáčka, *The Golden Dragon* Petera Eötvösa i *Nuit des hommes* Pera Nørgårda.

Dla wydawnictwa DUX zarejestrował kilka albumów z liryką wokalną, w tym nominowane do nagrody Fryderyk *Pieśni Ignacego Jana Paderewskiego*, a także dwa cykle Franza Schuberta – *Die schöne Müllerin* i *Winterreise* oraz *Halkę* i *Strasznego dwór* Moniuszki. Album *Władysław Żeleński – Pieśni wszystkie* z udziałem Karola Kozłowskiego otrzymał nagrodę Fryderyk 2024.

A graduate of the Stanisław Moniuszko Academy of Music in Gdańsk and of the Academy of Fine Arts in Warsaw, Karol Kozłowski won second prize in the Hariclea Darclée International Voice Competition in Romania in 2005. The artist was nominated for the 2013 *Polityka's* Passport Award in the classical music category.

In the years 2007–2009, he was a soloist at the Wrocław Opera, where he made his debut as Alfred in Johann Strauss' (Son) *Die Fledermaus* and where he also performed in Wolfgang Amadeus Mozart's *Die Zauberflöte*, Gioachino Rossini's *Il barbiere di Siviglia*, Giuseppe Verdi's *Otello*, Krzysztof Penderecki's *Paradise Lost*, and in Karol Szymanowski's *King Roger*. He has sung on the stages of the Latvian National Opera in Riga (*Il barbiere di Siviglia*), the Staatstheater am Gärtnerplatz in Munich (Rossini's *L'italiana in Algeri*), the Kiev Opera (*King Roger*), the National Theatre Brno (Ferrando in Mozart's *Così fan tutte*), and the Teatr Wielki – Polish National Opera in Warsaw, where he has appeared in Gaetano Donizetti's *Lucrezia Borgia*, Modest Mussorgsky's *Boris Godunov*, Richard Strauss' *Elektra*, Leoš Janáček's *Káta Kabanová*, Stanisław Moniuszko's *The Haunted Manor*, Giacomo Puccini's *Madame Butterfly* and *Manon Lescaut*, Penderecki's *The Devils of Loudun* and in Szymanowski's *King Roger*.

Karol Kozłowski has sung under the baton of Fabio Biondi, Andreas Spering, Andrew Parrott, Konrad Junghänel, Christophe Rousset, Helmuth Rilling, Benjamin Bayl, Jordi Savall, Jan Tomasz Adamus, among others. He has performed in operas by Jean-Philippe Rameau (*Pigmalion*, *Les Indes galantes*) and George Frideric Handel (*Alcina*, *Tamerlano*, *Ariodante*), and at the Polish Royal Opera in Warsaw the title role in Claudio Monteverdi's *L'Orfeo*. He was Settembrini in Paweł Mykietyn's *The Magic Mountain*, and took part in Polish premiers of operas *The Golden Dragon* by Peter Eötvös and *Nuit des hommes* by Per Nørgård.

The artist has recorded several albums of lyrical songs on the DUX label, including nominated for a Fryderyk Award Ignacy Jan Paderewski's *Songs* and Franz Schubert's cycles *Die schöne Müllerin* and *Winterreise* as well as Moniuszko's *Halka* and *The Haunted Manor*. The album *Władysław Żeleński - Pieśni wszystkie (Complete Songs)*, featuring Karol Kozłowski received the 2024 Fryderyk Award.

Halvor Festervoll Melien

baryton / **baritone**

Norweski artysta występował na wielu scenach operowych oraz festiwalach w Europie, Azji i Ameryce Północnej. Do jego licznych partii operowych należą: Leporello i Masetto w *Don Giovannim*, Papageno w *Czarodziejskim flecie* Wolfganga Amadeusa Mozarta, Marcello w *Cyganerii* Giacomina Pucciniego, Moralès w *Carmen* Georges'a Bizeta, Eneasze w *Dydonie* i *Eneaszu* Henry'ego Purcella, Piotr w *Jasiu* i *Małgosi* Engelberta Humperdincka, Jowisz w *Il ritorno d'Ulisse in patria* Claudia Monteverdiego, Dozorca, Komisarz policji i Wartownik w *Lady Makbet mceńskiego powiatu* Dmitrija Szostakowicza, Salieri w operze Nikołaja Rimskiego-Korsakowa *Mozart i Salieri*, Tancredi w *Il combattimento di Tancredi et Clorinda* Monteverdiego i Matka w *Siedmiu grzechach głównych* Kurta Weilla.

Współpracował z takimi dyrygentami, jak Paul Agnew, Fabio Biondi, Christophe Rousset, Alessandro De Marchi, Peter Dijkstra, Marcello Di Lisa, Rubén Dubrovsky, John Helmer Fiore, Antonino Fogliani, Simon Gaudenz, Andrew Parrott, Vasily Petrenko, Sébastien Rouland, Peter Schreier, Andreas Spering, Alexander Vedernikov, Philipp von Steinaecker, Joshua Weilerstein i wielu innych.

Halvor Festervoll Melien jest również cenionym w Europie śpiewakiem koncertowym. Jego szeroki repertuar obejmuje oratoria, msze, kantaty i cykle pieśni. Do jego najczęściej wykonywanych dzieł należą *Pasja według św. Mateusza*, *św. Jana* i oratorium *Na Boże Narodzenie* Johanna Sebastiana Bacha oraz *Mesjasz* Georga Friedricha Händla, *Stworzenie świata* Josepha Haydna, *Requiem* Gabriela Fauré'go, *Niemieckie Requiem* Johannes Brahmsa i *Des Knaben Wunderhorn* Gustava Mahlera. Uczestniczy w wielu światowych premierach muzyki XX i XXI wieku. Regularnie występuje z recitalami w całej Europie.

Norwegian baritone has appeared in numerous opera houses and festivals in Europe, Asia and North America. His operatic roles include Leporello and Masetto in *Don Giovanni* and Papageno in *Die Zauberflöte* by Wolfgang Amadeus Mozart, Marcello in Giacomo Puccini's *La Bohème*, Moralès in Georges Bizet's *Carmen*, Aeneas in Henry Purcell's *Dido and Aeneas*, Peter in Engelbert Humperdinck's *Hänsel und Gretel*, Giove in Claudio Monteverdi's *Il ritorno d'Ulisse in patria*, Steward, Sergeant and Sentry in Dmitri Shostakovich *Lady Macbeth of Mtsensk*, Salieri in Nikolai Rimsky-Korsakov's *Mozart and Salieri*, Tancredi in Monteverdi's *Il combattimento di Tancredi e Clorinda* and Mutter in Kurt Weill's *Die sieben Todsünden*.

He has worked with conductors such as Paul Agnew, Fabio Biondi, Christophe Rousset, Alessandro De Marchi, Peter Dijkstra, Marcello Di Lisa, Rubén Dubrovsky, John Helmer Fiore, Antonino Fogliani, Simon Gaudenz, Andrew Parrott, Vasily Petrenko, Sébastien Rouland, Peter Schreier, Andreas Spring, Alexander Vedernikov, Philipp von Steinaecker and Joshua Weilerstein, among others.

Halvor Festervoll Melien is especially sought-after as a concert singer in Europe. His vast repertoire includes oratorios, masses, cantatas and song cycles. His most frequently performed works include Bach's *St Matthew Passion*, *St John Passion* and *Weihnachtsoratorium*, George Frideric Handel's *Messiah*, Joseph Haydn's *Die Schöpfung*, Gabriel Fauré's *Requiem*, Johannes Brahms' *Ein deutsches Requiem* and Gustav Mahler's *Des Knaben Wunderhorn*. He is also a leading interpreter of 20th- and 21st-century music, having participated in a number of world-premiers. He is an active Lied singer, performing frequently in recitals throughout Europe.

Lars Johansson Brissman

baryton / [baritone](#)

Urodził się w Sztokholmie, gdzie odbył studia wokalne w Royal College of Music oraz na University College of Opera. Jest laureatem Christina Nilsson Award, Joel Berglund Award oraz prestiżowej Royal Swedish Academy of Music Award. Występował w operach Claudia Monteverdiego, Georga Friedricha Händla, Josepha Haydna, Wolfganga Amadeusa Mozarta, Giuseppe Verdiego, Richarda Wagnera, Giacoma Pucciniego, Ferencza Lehára i Philipa Glassa. Regularnie zapraszany jest na festiwal w Drottningholms Slottsteater w Sztokholmie. Jako uznany artysta koncertuje z najlepszymi orkiestrami w całej Europie, Stanach Zjednoczonych i Australii. Jego szeroki repertuar obejmuje dzieła od renesansu do romantyzmu. Szczególnie bliska jest mu muzyka współczesna. Brał udział w wielu światowych premierach oper, prawykonaniach utworów koncertowych i spektaklach multimedialnych.

Współpracował z takimi dyrygentami, jak Martina Batič, Olof Boman, Herbert Böck, Peter Dijkstra, Eric Ericson, Gary Graden, Daniel Harding, Ruben Jais, Ton Koopman, Andrew Manze, Riccardo Muti, Andrew Parrott, Joshua Rifkin, Morten Schuldt-Jensen, Mark Tatlow, Goos ten Napel, Jos van Immerseel i Matthew Wood.

Lars Johansson Brissman brał udział w nagraniach płytowych: *IX Symfonii d-moll* Ludwiga van Beethovena z zespołem Anima Eterna Brugge, opery-oratorium *David and Bathsheba* Ståle Kleiberga z Trondheim Symphony Orchestra (jako Nathan), opery *Duke Magnus and the Mermaids* Ivara Hallströma z Norrköping Symphony Orchestra (jako Duke Magnus), *Pasji według św. Jana* Johanna Sebastiana Bacha z Rebaroque, *Missa Sancti Hieronymi* Michaela Haydna i *Pasji według św. Jana* Fredrika Sixtena.

Baritone Lars Johansson Brissman was born in Stockholm where he studied singing at the Royal College of Music and the University College of Opera. He has been awarded the Christina Nilsson Award, the Joel Berglund Award and the prestigious Royal Swedish Academy of Music Award. His opera engagements have included roles in operas by Claudio Monteverdi, George Frideric Handel, Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Giuseppe Verdi, Richard Wagner, Giacomo Puccini, Franz Lehár and Philip Glass. He is especially associated with the Drottningholms Slottsteater in Stockholm where he has appeared in several productions. As a recognised artist, Lars Johansson Brissman is a regular guest with the major orchestras in Europe, USA and Australia. He has an unusually wide repertoire, spanning from the Renaissance to the Romantic period. He has an especial affinity for contemporary music. He has participated in a number of world premieres of operas, concert pieces and multimedia performances.

He has worked with conductors such as Martina Batič, Olof Boman, Herbert Böck, Peter Dijkstra, Eric Ericson, Gary Graden, Daniel Harding, Ruben Jais, Ton Koopman, Andrew Manze, Riccardo Muti, Andrew Parrott, Joshua Rifkin, Morten Schuldt-Jensen, Mark Tatlow, Goos ten Napel, Jos van Immerseel and Matthew Wood.

Lars Johansson Brissman's recordings include Ludwig van Beethoven's Symphony No. 9 with Anima Eterna Brugge, Nathan part in Ståle Kleiberg's opera-oratorio *David and Bathsheba* with Trondheim Symphony Orchestra, Duke Magnus part in Ivar Hallström's opera *Duke Magnus and the Mermaids* with Norrköping Symphony Orchestra, Johann Sebastian Bach's *St John Passion* with Rebaroque, Michael Haydn's *Missa Sancti Hieronymi* and Fredrik Sixten's *St John Passion*.

Chór Dziecięcy Artos im. Władysława Skoraczewskiego przy Teatrze Wielkim – Operze Narodowej **Władysław Skoraczewski Artos** **Children's Choir at the Teatr Wielki – Polish National Opera**

Danuta Chmurska

dyrektor Chóru Artos /
director of the Artos Choir

Natan Barański
Ignacy Christ
Jakub Drobiecki
Szymon Kościk
Jarema Łoś
Milan Manicki
Nazar Manicki
Hugo Manrique
de Lara-Chojnacki
Marcel Młodożeniec

Iwo Nalewajka
Andrii Okchrimchuk
Antoni Piprek
Tomasz Radzki
Stanisław Sarzyński
Krzysztof Skubis
Jan Sondij
Tymon Sprawka
Milan Stark
Jerzy Szafranko

Ryszard Szafranko
Lew Taras
Anthony Verbruggen
Kasper Verbruggen
Stefan Walkowicz
Jan Wyszomirski
Marcel Zienkiewicz-
-Rokicki

Założony w 2011 roku przez Danutę Chmurską Chór Artos kontynuuje tradycję naturalnego obcowania dzieci z muzyką, zapoczątkowaną przez patrona zespołu – Władysława Skoraczewskiego (solistę Opery Warszawskiej, harcmistrza i wspianiego wychowawcę młodzieży). Chór ściśle współpracuje z Teatrem Wielkim – Operą Narodową, biorąc udział w spektaklach, takich jak *Carmen* Georges’a Bizeta, *Turandot* i *Tosca* Giacomina Pucciniego, *Król Roger* Karola Szymanowskiego, *Jakob Lenz* Wolfganga Rihma, *Dziadek do orzechów* Piotra Czajkowskiego, *Kurt Weil* (tryptyk baletowy), *Umarłe miasto* Ericha Wolfganga Korngolda, *Goplana* Władysława Żeleńskiego, *Carmina burana* Carla Orffa, *Czarodziejski flet* Wolfganga Amadeusa Mozarta oraz przedstawieniach dla dzieci i młodzieży. Zespół pracuje pod kierunkiem dyrygentki Danuty Chmurskiej oraz kompozytorki i akompaniarki Pauliny Chmurskiej, a także licznych realizatorów spektakli – reżyserów, dyrygentów, choreografów i muzyków. Dziecięcy Chór Artos współpracuje również z Filharmonią Narodową, Polską Orkiestrą Sinfonia Iuventus im. Jerzego Semkowa oraz Filharmonią Zielonogórską im. Tadeusza Bairda.

Founded in 2011 by Danuta Chmurska, the Artos Choir continues the tradition of natural contact between children and music, initiated by the ensemble's patron, Władysław Skoraczewski (a soloist at the Warsaw Opera, a scout instructor and a great educator of the youth). The Choir cooperates closely with the Teatr Wielki – Polish National Opera, taking part in such productions as Georges Bizet's *Carmen*, Giacomo Puccini's *Turandot* and *Tosca*, Karol Szymanowski's *King Roger*, Wolfgang Rihm's *Jakob Lenz*, Pyotr Tchaikovsky's *The Nutcracker*, ballet triptych *Kurt Weil*, Erich Wolfgang Korngold's *Die tote Stadt*, Władysław Żeleński's *Goplana*, Carl Orff's *Carmina burana*, Wolfgang Amadeus Mozart's *Die Zauberflöte*, and performances for children and young people. The ensemble works under the direction of the conductor Danuta Chmurska and the composer and accompanist Paulina Chmurska, as well as with numerous performers – directors, conductors, choreographers and musicians. The Artos Children's Choir collaborates with the Warsaw Philharmonic, the Jerzy Semkow Polish Sinfonia Iuventus Orchestra and the Tadeusz Baird Philharmonic in Zielona Góra.

Orkiestra Filharmonii Narodowej Warsaw Philharmonic Orchestra

fot. / photo: Grzesiek Mart

Krzysztof Urbański
Dyrektor Artystyczny /
Music and Artistic Director

Jacek Brzoznowski
Dyrygent asystent /
Assistant Conductor

I Orkiestra / Orchestra I

I Skrzypce / First Violins

Krzysztof Bąkowski
koncertmistrz / leader
Aleksandra Kupczyk
Agnieszka Lewandowska
Grzegorz Osiński

II Skrzypce / Second Violins

Piotr Tadzik
solista / soloist
Katarzyna Dul
Dominika Wojcieszuk

Altówki / Violas

Marzena Hodyr
solistka / soloist
Tomasz Karwan

Wiolonczele / Cellos

Karolina Jaroszewska-Rajewska
solistka / soloist
basso continuo
Aleksandra Ohar-Sprawka
solistka / soloist

Kontrabas / Double Bass

Karol Kowal
solista / soloist

Flet / Flute

Krzysztof Malicki
solista / soloist
Joanna Gatniejewska

Oboje / Oboes

Aleksandra Rojek
solistka / soloist
(obój miłosny, rożek angielski /
oboe d'amore, cor anglais)
Joanna Lenart
solistka / soloist
(obój miłosny, rożek angielski /
oboe d'amore, cor anglais)

Fagot / Bassoon

Leszek Wachnik
solista / soloist
basso continuo

Pozytyw / Positive Organ

Piotr Wilczyński
basso continuo

Viola da gamba

Karolina Szewczykowska

II Orkiestra / Orchestra II

I Skrzypce / First Violins

Stanisław Podemski
zastępca koncertmistrza / deputy leader
Joanna Jakobs
Michał Szałach
Krystyna Wilczyńska

II Skrzypce / Second Violins

Bogdan Śnieżawski
solista / soloist
Kristine Harutyunyan
Natalia Tuszyńska

Altówki / Violas

Marek Iwański
solista / soloist
Julianna Przybył

Wiolonczele / Cellos

Robert Putowski
solista / soloist
basso continuo
Mateusz Szmyt

Inspektor orkiestry / Orchestra Personnel Manager

Paweł Pruszkowski

Bibliotekarze Orkiestry / Librarians

Sławomir Bychawski
Michał Sołtysik
Kamil Watkowski

Stroiciele / Tuners

Szymon Jasnowski
kierownik sekcji / head of the tuning team
Jarosław Bednarski
Krzysztof Dymek

Kontrabas / Double Bass

Janusz Długokęcki
solista / soloist

Flety / Flutes

Małgorzata Cegielska
solistka / soloist
Seweryn Zapłatyński

Oboje / Oboes

Piotr Lis
solista / soloist
(obój miłosny / oboe d'amore)
Łukasz Dzikowski
(obój miłosny / oboe d'amore)

Fagot / Bassoon

Mariusz Oczachowski
basso continuo

Pozytyw / Positive Organ

Sebastian Kuczyński
basso continuo

Obsługa techniczna estrady / Stagehands

Rafał Łyżkiewicz
Michał Drewnik
Krzysztof Mączka
Sebastian Michałek
Tomasz Śpiewak
Zbigniew Wierzbicki

Bartosz Michałowski
Dyrektor chóru, dyrygent /
Choir Director, Conductor

Justyna Pakulak
Dyrygent / Conductor

Henryk Wojnarowski
Honorowy dyrektor chóru /
Honorary Choir Director

Korepetytorzy pianiści / Répétiteurs

Ariadna Pustoła
Ewa Wilczyńska

Inspektor Chóru / Choir Personnel Manager

Dariusz Golec

Bibliotekarz / Librarian

Roman Wawreczko

Chór Filharmonii Narodowej Warsaw Philharmonic Choir

I Chór / Choir I

Soprany / Sopranos

Urszula Bozik
Marta Czarkowska
Alicja Gala
Michalina Kraska
Maria Muszyńska
Ewelina
Siedlecka-Kosińska
Sylvia Sikorska

Alty / Altos

Jolanta
Kaczyńska-Lechnio
Beata Dąbrowska
Diana Kuls-Ferreira
Dominika Kazimierska
Agata Szmuk
Martyna Jankowska
Aleksandra Pawluczuk

Tenory / Tenors

Marcin Jaskowski
Robert Lawrence
Andrzej Marusiak
Adam Sławiński
Kacper Szemraj
Mariusz Latek
Emil Zwoliński

Basy / Basses

Piotr Stawarski
Adam Kaczyński
Maciej Falkiewicz
Krzysztof Matuszak
Piotr Widlarz
Marek Wota

II Chór / Choir II

Soprany / Sopranos

Magdalena Dobrowolska
Justyna Jedynek-Obłóza
Aneta Kapla
Anastazja Marusiak
Marta Mularczyk
Ewa Wołoszkiewicz

Alty / Altos

Jadwiga Bartnik
Zuzanna Kozłowska
Anna Fijałkowska
Joanna Gontarz
Anna Krawczuk
Marta Wiktorzak

Tenory / Tenors

Andrzej Gręziak
Adam Miroszczuk
Bartosz Nowak
Paweł Kucharczyk
Zbigniew Tupczyński
Tomasz Warmijak

Basy / Basses

Krzysztof Chalimoniuk
Sebastian Gunerka
Miłosz Kondraciuk
Marian Parczała
Wiktor Gniazdowski
Piotr Hruszwicki

O czym gramy?

Cykl wprowadzeń
do koncertów

Serdecznie zapraszamy melomanów przed piątkowymi koncertami symfonicznymi o godz. 18:30 na wprowadzenia omawiające dzieła wykonywane danego wieczoru.

29.03.2025

sobota / 17:00 / Sala Kameralna
Saturday / 5 p.m. / Chamber Music Hall

Wprowadzenie do koncertu /
Pre-Concert Talk

Szymon Paczkowski

Muzykolog, profesor Uniwersytetu Warszawskiego. Jego zainteresowania badawcze koncentrują się wokół zagadnień historii i estetyki muzyki baroku, w szczególności twórczości Johanna Sebastiana Bacha. Autor dwóch książek o muzyce czasów baroku: *Nauka o afektach w myśli muzycznej I połowy XVII wieku* (1998) i *Styl polski w muzyce Johanna Sebastiana Bacha* (2011, wersja angielska 2017), redaktor tomu studiów pt. *Bach and Chopin. Baroque Traditions in the Music of the Romantics* (2020) oraz licznych prac naukowych z zakresu historii muzyki od XVII do XIX wieku. Członek American Bach Society oraz Neue Bach-Gesellschaft e.V. w Lipsku.

What Are We Playing About?

Pre-Concert Talks

We encourage all music lovers to attend our special lectures at 6.30 p.m. before each Friday symphony concert, in which they will be able to learn more about the works that are to be performed on that particular evening. Please note that the lectures are delivered in Polish.

Musicologist, professor of the University of Warsaw. His research interests focus on the history and aesthetics of Baroque music, in particular the work of Johann Sebastian Bach. He has written two books on the music of Baroque times: *Nauka o afektach w myśli muzycznej I połowy XVII wieku* [The theory of affects in musical thought of the first half of the 17th century] (1998) and *Polish Style in the Music of Johann Sebastian Bach* (2017, Polish version 2011). He has also edited the collective work *Bach and Chopin. Baroque Traditions in the Music of the Romantics* (2020) and numerous academic works on music history between the 17th and 19th centuries. A member of the American Bach Society and Neue Bachgesellschaft e.V. in Leipzig.

Kalendarz koncertowy Concert Calendar

4.04

piątek / 18:30 / Sala Kameralna
Friday / 6.30 p.m. / Chamber Music Hall

O czym gramy? / What Are We Playing About?

Wprowadzenie do koncertu /
Pre-Concert Talk
Andrzej Sułek

4.04

piątek / 19:30 / Sala Koncertowa
Friday / 7.30 p.m. / Concert Hall
abonament / subscription D1, Z1

5.04

sobota / 18:00 / Sala Koncertowa
Saturday / 6 p.m. / Concert Hall
abonament / subscription D2, Z2

Orkiestra Filharmonii Narodowej / Warsaw Philharmonic Orchestra

Jacek Brzoznowski
dyrygent / conductor

Beethoven, Szostakowicz /
Shostakovich

Filharmonia Narodowa Warsaw Philharmonic

ul. Jasna 5
00-950 Warszawa
tel. 22 55 17 111
filharmonia@filharmonia.pl
filharmonia.pl

Wydawca / Published by
Filharmonia Narodowa /
Warsaw Philharmonic

Dział Wydawniczy
Filharmonii Narodowej /
Warsaw Philharmonic
Publishing Department

Kierownik działu / Head of Department
Łukasz Kaczmarowski

Redaktor prowadzący / Managing Editor
Dorota Żórawska-Dobrowolska

Opracowanie części angielskiej /
English summary coordination
Martyna Ćwiek

Przygotowanie i emisja tekstu
na tablicy świetlnej /
Preparation and projection
of text on the light board
Daniel Laskowski

Tłumacz współpracujący /
Co-operating translator
John Comber

Projekt graficzny / Graphic design
beton.

Skład / Desktop editing
studio typek

Cena / Price 15 zł / PLN

Organizator / Organiser

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Strategiczny Mecenas Roku /
Strategic Patron of the Year

Bank Polski

Mecenas Roku / Patron of the Year

Polska Grupa Energetyczna

Sponsor Roku / Sponsor of the Year

TAVEX

Partnerzy / Partners

Patroni medialni / Media Partners

